

ОПЕРАТИВНА ІНФОРМАЦІЯ
(за матеріалами інтернет-версій друкованих ЗМІ та онлайн-медіа)

05.05.2025

Зміст:

(натисніть на заголовок для переходу на текст)

Загальні питання

[Укрінформ. – 2025. – 2 трав. В Україні під час повномасштабної війни пошкоджені 1453 об'єкти культурної спадщини. – Інф.](#)

Вшанування пам'яті

[Україна молода. – 2025. – 4 трав. Ексгумація на Тернопільщині: завершується дослідження українсько-польської експедиції. – Здоровило Т.](#)

[Інтерфакс-Україна. – 2025. – 3 трав. У Польщі демонтовано незаконні таблички з українського меморіалу на горі Монастир – Мінкультури. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 3 трав. Провокативні таблички на меморіалі воїнам УПА у Польщі: МКСК не виключає «російського сліду». – Інф.](#)

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

[Укрінформ. – 2025. – 3 трав. Список антиукраїнських видань оновили – додали ще 11 книжок. – Інф.](#)

Медіа

[Укрінформ. – 2025. – 3 трав. З початку повномасштабного вторгнення Росія утримує 30 цивільних журналістів – МКСК. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 3 трав. Точицький і віцепрезидентка Європейської мовної спілки обговорили протидію російській пропаганді. – Інф.](#)

Мовні питання

[Україна молода. – 2025. – 3 трав. Українська мова майже повністю витіснила російську з освіти – Креміль. – Здоровило Т.](#)

Театр

[Вечірній Київ. – 2025. – 4 трав. «Бука» з Березняків: у столичному театрі представили відверту жіночу історію. – Катаєва М.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 4 трав. Польський режисер поставить виставу у театрі імені Лесі Українки в Києві. – Інф.](#)

[Укрінформ. – 2025. – 2 трав. У Харкові покажуть оперу «Енеїда» Миколи Лисенка, яку не ставили в Україні понад 50 років. – Інф.](#)

Музика

[Укрінформ. – 2025. – 3 трав. Стартував KharkivMusicFest – 2025. – Інф.](#)

Укрінформ. – 2025. – 3 трав. Хор імені Верьовки виступить з оновленою програмою у Молдові. – Інф.

Візуальні мистецтва

Газета по-українськи. – 2025. – 3 трав. Іван Марчук представляє найбільшу виставку «Скажи мені правду» у серці Відня. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 3 трав. У Відні відкрилася виставка Марчука – в експозиції близько 400 найвідоміших робіт майстра. – Інф.; Українська літературна газета. – 2025. – 4 трав. У Відні відкрилася виставка Марчука – в експозиції близько 400 найвідоміших робіт майстра. – Інф.

Укрінформ. – 2025. – 3 трав. В Одесі відкрився фестиваль української концептуальної фотографії «Рефракція». – Інф.

Вечірній Київ. – 2025. – 2 трав. У столиці пройде масштабний маркет сучасного дизайну та мистецтва. – Катаєва М.; Укрінформ. – 2025. – 2 трав. У Києві відбудеться всеукраїнський Арт Маркет професійного мистецтва. – Інф.

Кіномистецтво. Кінопрокат

Укрінформ. – 2025. – 2 трав. У межах туру «Кіно заради Перемоги!» відбулися понад 2,3 тисячі показів. – Інф.

Література

Український тиждень. – 2025. – 2 трав. Звіт ПЕН: 375 письменників ув'язнили у світі торік. – Нестелєєв М.

Вечірній Київ. – 2025. – 2 трав. Українська книга – символ стійкості: у Києві стартував прийом рукописів на 2025 рік для видання за кошти міського бюджету. – Скотнікова Т.

Вечірній Київ. – 2025. – 2 трав. В столиці офіційно презентували книгу про НАОНІ із музичним сюрпризом від легендарного оркестру. – Інф.

Укрінформ. – 2025. – 4 трав. Юлія «Тайра» Паєвська анонсувала вихід збірки поезій, написаних після полону. – Інф.

Український тиждень. – 2025. – 2 трав. Букток: «дивні дівчата» й популяризація читання. – Нестелєєв М.

Музейна справа

Вечірній Київ. – 2025. – 2 трав. У Києві створюють місце, з якого почнеться деокупація Криму. – Марків Н.

Вечірній Київ. – 2025. – 3 трав. На столичних Липках планують відкрити Музей авангарду. – Галух О.; Village Україна. – 2025. – трав. Музей авангарду планують відкрити в історичній будівлі на Липській. – Яковенко І.

Вечірній Київ. – 2025. – 2 трав. Сценографія як голос епохи: у Києві триває Трієнале Данила Лідера. – Асадчева Т.

Охорона культурної спадщини

Україна молода. – 2025. – 4 трав. Унікальний скарб: на Хортиці знайшли срібні монети часів Середньовіччя. – Здоровило Т.

Укрінформ. – 2025. – 4 трав. На Вінниччині традицію приготування печеної риби на соломі віднесли до нематеріальної культурної спадщини. – Інф.

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2025. – 4 трав. Український центр книги у Литві отримав майже три сотні нових видань. – Інф.

Укрінформ. – 2025. – 2 трав. В Угорщині українців запросили на художній конкурс до Міжнародного Дня захисту дітей. – Інф.

Укрінформ. – 2025. – 2 трав. У Токіо відбудеться концерт української музики. – Інф.

Міжнародне співробітництво

Укрінформ. – 2025. – 2 трав. У Стокгольмі відкрили щорічний фестиваль «Українська весна». – Інф.

Загальні питання

Укрінформ. – 2025. – 2 трав. В Україні під час повномасштабної війни пошкоджені 1453 об'єкти культурної спадщини. – Інф.

В Україні внаслідок повномасштабної російської агресії пошкоджено 1453 пам'ятки культурної спадщини та 2286 об'єктів культурної інфраструктури. Про це повідомляє Міністерство культури та стратегічних комунікацій. Пошкоджень зазнали пам'ятки культури у 18 областях та Києві, зокрема у Харківській області – 332, Херсонській – 281, Донецькій – 172, Одеській – 159, Київській області та м. Києві – 100 тощо. Водночас, за даними МКСК, збитків зазнали 2286 об'єктів культурної інфраструктури, з них 425 (18,6%) – знищені. Найбільших втрат культурна інфраструктура зазнала у Донецькій, Харківській, Херсонській, Київській, Миколаївській, Запорізькій, Сумській областях. У міністерстві додали, що оскільки майже вся територія Луганської та значні частини територій Запорізької, Донецької та Херсонської областей досі перебувають у тимчасовій окупації, це унеможливорює обрахунок точної кількості пошкоджених пам'яток культурної спадщини, що постраждали під час бойових дій та окупації. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3988458-v-ukraini-pid-cas-povnomasstabnoi-vijni-poskodzeni-1453-pamatki-kulturnoi-spadsini.html>

Вшанування пам'яті

Україна молода. – 2025. – 4 трав. Ексгумація на Тернопільщині: завершується дослідження українсько-польської експедиції. – Здоровило Т.

На Тернопільщині в межах території вже зниклого села Пужники завершують ексгумаційні роботи на місці поховань польських жертв. Дослідникам вдалося ексгумувати більше як 20 людей і останки понад 30. Про це 4 травня розповів заступник міністра культури та стратегічних комунікацій України з питань європейської інтеграції Андрій Наджос у Фейсбуці. Приблизно за два тижні дослідники завершать польовий етап робіт. Далі науковці мають відібрати генетичний матеріал, щоб провести порівняльний аналіз і визначити особи загиблих. Остаточне число загиблих встановлять лише після всіх антропологічних досліджень. Польща та Україна домовилися про перепоховання останків загиблих на кладовищі на території села Пужники. Наразі спільна польсько-українська експедиція працює дуже чітко й злагоджено. Тривають перемовини, щоб створити єдиний звіт за результатами ексгумацій. Докладно:

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/189210/>

Інтерфакс-Україна. – 2025. – 3 трав. У Польщі демонтовано незаконні таблички з українського меморіалу на горі Монастир – Мінкультури. – Інф.

У Польщі демонтовано таблички, які були самовільно встановлені на пам'ятнику та братській могилі воїнів Української повстанської армії на горі Монастир поблизу польсько-українського кордону, повідомило МКСК в своєму дописі в Фейсбуці. Докладно:

<https://interfax.com.ua/news/general/1068819.html>

Укрінформ. – 2025. – 3 трав. Провокативні таблички на меморіалі воїнам УПА у Польщі: МКСК не виключає «російського сліду». – Інф.

МКСК не унеможливило того, що у незаконному встановленні табличок на пам'ятнику та братській могилі воїнам УПА на горі Монастир поблизу с. Верхрата у Польщі є російський слід. Це збіглося з початком пошукових робіт в с. Пужники та може свідчити про намір зірвати ці роботи. Про це в телеєфірі сказав заступник міністра культури та стратегічних комунікацій Андрій Наджос. Він нагадав, що міністри культури України та Польщі виступили зі спільною заявою, в якій засудили такі незаконні дії. Польська влада демонтувала незаконно встановлені таблички. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3988917-provokativni-tablicki-na-memoriali-voinam-upa-u-polsi-mksk-ne-viklucae-rosijskogo-slidu.html>

Інформаційний суверенітет та інформаційна безпека України

Укрінформ. – 2025. – 3 трав. Список антиукраїнських видань оновили – додали ще 11 книжок. – Інф.

Державний комітет телебачення і радіомовлення України упродовж квітня вніс до переліку видань, що мають антиукраїнський зміст, ще 11 нових найменувань. Як зазначається у повідомленні МКСК, основна мета переліку – інформування суб'єктів книготорговельного, правоохоронних органів, юридичних та фізичних осіб про наявність видань, розповсюдження яких може містити ознаки кримінальних правопорушень, передбачених Кримінальним кодексом України. «... Загалом станом на сьогодні до нього включено 577 пропагандистських видань», – повідомляють в МКСК. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3988434-spisok-antiukrainskih-vidan-onovili-dodali-se-11-knizok.html>

Медіа

Укрінформ. – 2025. – 3 трав. З початку повномасштабного вторгнення Росія утримує 30 цивільних журналістів – МКСК. – Інф.

З 2014 року щонайменше 112 журналістів побували в російському полоні. З початку повномасштабного вторгнення Росія утримує 30 цивільних журналістів. Про це йдеться на сторінці МКСК у Фейсбуці з нагоди Дня свободи преси, який відзначають щороку 3 травня. Є підтверджені факти катувань, ізоляції, психологічного тиску. Це не поодинокі випадки – це методика російського режиму. Унаслідок бойових дій загинули 103 журналісти, серед яких семеро іноземних репортерів, які висвітлювали події в Україні. Українці ніколи не забудуть ціну цієї відваги. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3988939-ukraina-ne-vidmovilas-vid-svobodi-slova-navit-pid-cas-vijni-mksk.html>

Укрінформ. – 2025. – 3 трав. Точицький і віцепрезидентка Європейської мовної спілки обговорили протидію російській пропаганді. – Інф.

Міністр культури та стратегічних комунікацій Микола Точицький обговорив із гендиректоркою і CEO Шведського радіо, віцепрезиденткою Європейської мовної спілки Сіллою Бенке формування критичного мислення для протидії пропаганді РФ. Про це повідомляє МКСК. У зустрічі взяли участь голова правління Національної суспільної телерадіокомпанії України Микола Чорнотицький та керівниця Департаменту закордонного співробітництва Національної суспільної телерадіокомпанії України Валерія Беспала. Сторони обговорили роль вільних медіа у зміцненні національної безпеки, та, зокрема суспільних телерадіокомпаній під час військових дій і безпекових криз. У цьому контексті йшлося про підготовку журналістів для висвітлення військових конфліктів, протидію пропаганді та формування критичного мислення. Особлива увага була приділена досвіду Шведського суспільного мовника в просуванні регіонального контенту та громадянської освіти для дітей. Сторони домовилися про подальший діалог для розвитку медіа стандартів та інституцій, в тому числі за участю міністра культури Швеції. Крім того, плануються навчальні візити до Швеції. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3988860-tocickij-i-viceprezidentka-evropejskoi-movnoi-spilki-obgovorili-protidiu-rosijskij-propagandi.html>

Мовні питання

Україна молода. – 2025. – 3 трав. Українська мова майже повністю витіснила російську з освіти – Кремень. – Здоровило Т.

Українська мова майже повністю витіснила російську з освітнього процесу, 99% закладів загальної середньої освіти сьогодні забезпечують навчання українською мовою. Про це в ефірі «Громадського радіо» сказав Уповноважений із захисту державної мови Тарас Кремень. За його словами, якщо у 2021–2022 навчальному році близько 100 тисяч учнів навчалися російською мовою або вивчали її як іноземну, то зараз ця кількість скоротилася у тисячі разів – до 345 осіб. Докладно:

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/189201/>

Театр

Вечірній Київ. – 2025. – 4 трав. «Бука» з Березняків: у столичному театрі представили відверту жіночу історію. – Катаєва М.

На вихідних на сцені Київського академічного театру «Золоті ворота» відбулася прем'єра вистави «Бука». П'єсу, написану драматургинями Леною Лягушонковою та Катериною Пеньковою, поставила режисерка Таня Губрій, художник-постановник вистави – Богдан Поліщук. Натхненням для авторок п'єси став серіал «Флібег», але українська «Бука» живе і працює в наших реаліях та зіштовхується зі знайомими усім стереотипами. На сцені «Золотих воріт» історію Буки втілюють київські акторки Христя Люба та Дар'я Пльондер. Також у виставі грають студентки майстерні Ірми Вітовської – Дар'я Ковбасюк та Дар'я Лисенко. Видання пропонує інтерв'ю з драматургинями

Леною Лягушонковою та Катериною Пеньковою. Вони розповіли про історію п'єси; про те, як виникла її ідея та про процес спільної роботи над текстом; про головну героїню та «жіночу» проблематику; про те, як склалася співпраця з театром «Золоті ворота» та чи є цікавість до цієї п'єси з боку інших театрів тощо. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/111959/>

Укрінформ. – 2025. – 4 трав. Польський режисер поставить виставу у театрі імені Лесі Українки в Києві. – Інф.

Відомий польський театральний режисер Гжегож Яжина створює сценарій для нової постановки у Національному драматичному театрі імені Лесі Українки у Києві. Про це повідомила генеральна продюсерка театру Оксана Немчук. Прем'єру планують на березень 2026 року. Під час публічного інтерв'ю 2 травня у Києві Гжегож Яжина сказав, що найбільше шанує мистецтво Давньої Греції. За словами режисера, нині є актуальним розуміння фатуму, року і намагання зіставити з тим, що нам накреслено, з призначенням. За словами польського режисера, він досліджував Гомера у різний спосіб. Провів багато акторських майстер-класів і підготовчої роботи до уявної постановки у різних містах: Лос-Анджелесі, Лондоні, Тель-Авіві, Анкарі. Але задум весь той час не визрів на стільки, щоби вдалося реалізувати свої ідеї. Коли минулого року Яжину запросили до Києва у театр імені Лесі Українки, то знайомство з «Кассандрою» української письменниці дало новий поштовх для створення постановки. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3989112-polskij-reziser-postavit-vistavu-u-teatri-imeni-lesi-ukrainki-v-kievi.html>

Укрінформ. – 2025. – 2 трав. У Харкові покажуть оперу «Енеїда» Миколи Лисенка, яку не ставили в Україні понад 50 років. – Інф.

Харківський національний театр опери і балету імені Миколи Лисенка презентує прем'єру опери «Енеїда» 5–7 липня. Наразі триває індивідуальна робота з солістами, почали створювати реквізит і шити костюми. Репетиції на сцені розпочнуться наприкінці травня. «Енеїда» – одна з найкращих опер українського класика Миколи Лисенка, яку вперше поставив у 1910 році Київський театр Миколи Садовського. У постановці Харківської національної опери будуть усі дійові особи, які є в опері Миколи Лисенка. Як розповіла режисерка-постановниця ХНАТОБ Жанна Чепела, в архіві театру є партитура опери «Енеїда», створена у 1940-х роках видатним українським симфоністом Борисом Лятошинським. Це означає, що виставу збиралися ставити у Харкові. За радянських часів була здійснена одна постановка опери «Енеїда» Миколи Лисенка – у 1959 році у Київському театрі опери і балету, де партію Енея виконував Дмитро Гнатюк. Однак через цензурні зауваження вистава протрималась у репертуарі зовсім недовго. Партію Енея у новій постановці ХНАТОБ виконуватимуть солісти театру Володимир Козлов і Микита Маринчак. Диригент-постановник – Дмитро Морозов, костюми створив фешн-дизайнер Костянтин Пономарьов, хормейстер-постановник – Олексій Чернікін,

хореограф-постановник – Костянтин Томільченко. Мультимедіа до вистави створює Таїсія Пода. Художник з освітлення Світлана Змеєва. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3988631-u-harkovi-pokazut-operu-eneida-mikoli-lisenka-aku-ne-stavili-v-ukraini-ponad-50-rokiv.html>

Музика

Укрінформ. – 2025. – 3 трав. Стартував KharkivMusicFest – 2025. – Інф.

У Харкові ввечері 2 травня відкрився KharkivMusicFest – 2025, тема цього річного фестивалю – «Коди відродження». Концерт пройшов у безпечному просторі Національного театру опери та балету імені Миколи Лисенка. На запрошення організаторів серед слухачів були військовослужбовці 92 ОШБр імені отамана Сірка, спецпідрозділу ГУР МОУ «Кракен», колишній полонений, директор обласного ветеранського центру Ігор Шишко. KharkivMusicFest – 2025 відкрила «Київська Камерата» та зіркові солісти – Богдана Півненко (народна артистка України, лауреатка Шевченківської премії), Юліан Мілкіс (всесвітньо відомий канадський кларнетист), Катерина Супрун (заслужена артистка України, альтистка, промоутерка української музики в Україні та за її межами). Прозвучали твори Валентина Бібіка, Олександра Родіна та Гії Канчелі. KharkivMusicFest триватиме понад місяць і завершиться 10 червня виступом Президентського симфонічного оркестру. Організатором фестивалю є фонд громади Харкова «Толока». Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3988902-startuvav-kharkivmusicfest2025.html>

Укрінформ. – 2025. – 3 трав. Хор імені Верьовки виступить з оновленою програмою у Молдові. – Інф.

У Національному театрі опери та балету імені Марії Бієшу в Кишиневі 14 травня виступить Національний заслужений академічний український народний хор імені Григорія Верьовки з оновленою програмою. У концертній програмі: історичні думи та епічні балади, танцювальні композиції половців, козаків і селянських громад, веселі хорові сценки з народного побуту, традиційні ліричні пісні, сучасні обробки народних тем і твори українських композиторів. Організатором події є посольство України у Молдові. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3988163-hor-imeni-verovki-vistupit-z-onovlenou-programou-u-moldovi.html>

Візуальні мистецтва

Газета по-українськи. – 2025. – 3 трав. Іван Марчук представляє найбільшу виставку «Скажи мені правду» у серці Відня. – Інф.; Укрінформ. – 2025. – 3 трав. У Відні відкрилася виставка Марчука – в експозиції близько 400 найвідоміших робіт майстра. – Інф.; Українська літературна газета. – 2025. – 4 трав. У Відні відкрилася виставка Марчука – в експозиції близько 400 найвідоміших робіт майстра. – Інф.

2 травня у Відні відбулося урочисте відкриття найбільшої персональної виставки в історії українського художника Івана Марчука. Експозиція «Скажи

мені правду» презентує понад 400 робіт, серед яких унікальні полотна віденського періоду, створені після вимушеного переселення митця через російсько-українську війну. Церемонія відкриття перетворилася на справжню мистецьку подію, зібравши більше 700 відвідувачів з різних країн світу, які спеціально приїхали до австрійської столиці, щоб на власні очі побачити унікальну експозицію. Розташована вона на двох поверхах історичної споруди XVII ст. в самому центрі Відня, виставка повністю представляє всі 15 живописних циклів художника, створених від 1965 року до останнього місяця перед відкриттям експозиції, включаючи нову серію «Віденська рапсодія». Експозиція доповнена імерсивними інсталяціями, що дозволяють відвідувачам повністю зануритись у філософський та емоційний світ художника. Подія стала не лише мистецькою, але й символічною – під час церемонії було презентовано Фундацію Івана Марчука, створену для збереження творчої спадщини митця, підтримки молодих художників і реалізації проєкту музею Івана Марчука в Україні. Виставку супроводжує насичена культурна програма, що включає міжнародний конкурс дитячого малюнка «Шляхами Марчука», творчі зустрічі з художником, екскурсії українською та німецькою мовами, авторські читання поезії Івана Марчука, а також виступ українських музикантів – Богдани Півненко – скрипальки, народної артистки України; Сусанни Чахоян – оперної співачки, сопрано, заслуженої артистки України, Золтана Алмаші – композитора, віолончеліста, заслуженого артиста України та артистів національного ансамблю солістів «Київська камерата». Виставка «Скажи мені правду» триватиме з 3 до 12 травня. Докладно:

<https://gazeta.ua/articles/culture/ivan-marchuk-predstavlyaye-najbilshu-vistavku-skazhi-meni-pravdu-u-serci-vidnya/1216705>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3989013-u-vidni-vidkrilasa-vistavka-marcuka-v-ekspozicii-blizko-400-najvidomish-robot-majstra.html>

<https://litgazeta.com.ua/news/u-vidni-vidkrylasia-vystavka-marchuka-v-ekspozytsii-blyzko-400-najvidomishykh-robot-majstra/>

Укрінформ. – 2025. – 3 трав. В Одесі відкрився фестиваль української концептуальної фотографії «Рефракція». – Інф.

В Одесі у науковій бібліотеці Грушевського відкрився фестиваль української концептуальної фотографії «Рефракція». Це проєкт, який поєднав митців з різних регіонів України навколо теми трансформації ідентичності під впливом середовища. Кураторка виставки – Майя Макєєва. На виставці представлено роботи українських фотохудожників із Одеси, Івано-Франківська, Запоріжжя, Києва, Хмельницького, Дніпра, Кропивницького, Кривого Рогу, Полтави, а також з німецького Фладунгена. Виставка триватиме до 17 травня в Одеській обласній науковій бібліотеці імені Михайла Грушевського. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3988969-v-odesi-vidkrivsa-festival-ukrainskoi-konceptualnoi-fotografii-refrakcia.html>

Вечірній Київ. – 2025. – 2 трав. У столиці пройде масштабний маркет сучасного дизайну та мистецтва. – Катаєва М.; Укрінформ. – 2025. – 2 трав. У

Києві відбудеться всеукраїнський Арт Маркет професійного мистецтва. – Інф.

До 4 травня у Києві триває четвертий сезон Ukrainian Design and Innovation Week (UDIW) – масштабної події, що об'єднує інновації, дизайн і мистецтво. Флагманською подією цього сезону стане DESIGN HALL у Мистецькому арсеналі – уже третя подія такого формату в межах UDIW. Тут буде представлено синергію меблів, інтер'єрних рішень, освітлення, декору та мистецтва. Відвідувачі зможуть не лише побачити роботи учасників, а й відчувати концепції, що стоять за ними. У рамках DESIGN HALL також відбудеться великий лекторій, що включатиме чотири блоки з панельними дискусіями та обговореннями головних трендів у дизайні та мистецтві за участю провідних фахівців галузі. Також 3 та 4 травня на локації галереї мистецтв «Лавра» пройде другий всеукраїнський Арт Маркет професійного мистецтва. В заході візьмуть участь найкращі проєкти українських та міжнародних галерей, як-от аукціонний дім Goldens, галерея НЮ ART, Dymchuk Gallery, Mironova Gallery, Галерея РА, Vakulenko Art Consulting та інші. В рамках Арт Маркету покажуть роботи українських художників, мистецтво яких відомо й за межами України – Анатолія Криволапа, Олега Голосія, Дмитра Кавсана, Ігоря Гусєва, Олександра Ройтбурд, Івана Марчука, Василя Цаголова, Давида Бурлюка, Миколи Глуценка, Романа Сельського, Тетяни Яблонської. Під час заходу гостям продемонструють фільм про українського майстра документальної чорно-білої фотографії – Олександра Гляделова. Як і в попередніх сезонах, програма UDIW включатиме події по всьому місту – відкриті лекції, презентації, воркшопи, екскурсії та інші заходи, що розкривають різні аспекти дизайну. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/111937/>

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3988509-u-kievi-vidbudetsa-vseukrainskij-art-market-profesijnogo-mistectva.html>

Кіномистецтво. Кінопрокат

Укрінформ. – 2025. – 2 трав. У межах туру «Кіно заради Перемоги!» відбулися понад 2,3 тисячі показів. – Інф.

Від початку реалізації національного туру «Кіно заради Перемоги!» відбулися вже 2305 показів українських повнометражних фільмів. Про це у Фейсбуці повідомила Асоціація «Дивись українське». У межах туру 96 вітчизняних кінострічок показані вже в 445 населених пунктах і військових частинах України. До багатьох кінопоказів для військових і громад долучаються зірки українського кінематографу – амбасадори проєкту Ада Роговцева, Ірма Вітовська, Богдан Бенюк, Ахтем Сеїтаблаєв й Олесь Санін. Спілкуються з глядачами та системно виїжджають на події загалом понад 70 кінематографістів і митців. Зазначається, що покази в межах туру організували «Дивись українське!» спільно з Головним управлінням комунікацій ЗСУ. Тур «Кіно заради Перемоги!» реалізується із 6 серпня 2022 року. Його мета – морально-психологічна підтримка й мотивація військовослужбовців, майбутніх офіцерів, внутрішньо-переміщених осіб і громад. Проєкт реалізується за ініціативи Офісу Президента, Державного агентства з питань кіно й Асоціації

«Дивись українське!» за підтримки фонду «МХП – Громаді» у співпраці з Генеральним штабом ЗСУ за сприяння Міністерства оборони, обласних військово-цивільних адміністрацій, Національної гвардії та Національної поліції. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3988612-u-mezah-turu-kino-zaradi-peremogi-vidbulisa-ponad-23-tisaci-pokaziv.html>

Література

Український тиждень. – 2025. – 2 трав. Звіт ПЕН: 375 письменників ув'язнили у світі торік. – Нестелєєв М.

Нещодавно ПЕН випустив щорічний звіт про переслідування письменників у всьому світі. Кількість ув'язнених письменників досягла нового максимуму в ширшому колі країн: щонайменше 375 осіб перебували за ґратами у 40 країнах упродовж 2024 року порівняно з 339 у 2023 році... ПЕН наводить такий перелік країн з найбільшою кількістю ув'язнених письменників (рахуючи, ПЕН включає автономні регіони й окуповані території): Китай – 118; Іран – 43; Саудівська Аравія – 23; В'єтнам – 23; Ізраїль – 21; Росія – 18; Туреччина – 18; Білорусь – 15... У цьому вже шостому щорічному звіті ПЕН аналіз тенденцій показує чітке та стабільне зростання кількості письменників, ув'язнених у світі, з 238 у 2019 році до 375 у 2024 році. Також спостерігається збільшення кількості ув'язнених письменниць (з 35 до максимуму 59), а також ув'язнених письменників, класифікованих як онлайн-коментатори (з 80 до 203). Загалом найпоширенішими професіями серед ув'язнених у 2024 році були онлайн-коментатори (203), журналісти (127), літератори (115), активісти (92), науковці (68), поети (67), митці (37), співаки / автори пісень (35), перекладачі (14), редактори (12), видавці (11) та драматурги (4). Як показує цей звіт, важливість письменників ще ніколи не була такою помітною. Вони борються проти мовчання, нав'язаного державними репресіями, документуючи насильство авторитарних практик та розкопуючи приховані істини історії. Докладно:

<https://tyzhden.ua/zvit-pen-375-pysmennyykiv-uv-iaznyly-u-sviti-torik/>

Вечірній Київ. – 2025. – 2 трав. Українська книга – символ стійкості: у Києві стартував прийом рукописів на 2025 рік для видання за кошти міського бюджету. – Скотнікова Т.

Про початок прийому рукописів оголосили на засіданні Видавничої ради при Департаменті суспільних комунікацій міста Києва. Роботи приймаються з 02 травня до 01 червня включно у рамках Міської цільової програми «Столична культура» та «Підтримка киян – захисників та захисниць України». Видані книги поповнюють столичні бібліотеки. Деталі про умови подання рукописів та рекомендаційні вимоги доступні на сайті Департаменту. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/111931/>

Вечірній Київ. – 2025. – 2 трав. В столиці офіційно презентували книгу про НАОНІ із музичним сюрпризом від легендарного оркестру. – Інф.

У матеріалі – про презентацію книги «Музичні і «не музичні» вібрації» про 55-річну історію Національного академічного оркестру народних інструментів України (НАОНІ). Книга вийшла у видавництві «Самміт-Книга» і її вже поширили в усі бібліотеки України. Докладно про перебіг події:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/111919/>

Укрінформ. – 2025. – 4 трав. Юлія «Тайра» Паєвська анонсувала вихід збірки поезій, написаних після полону. – Інф.

Відома військовослужбовиця, парамедикиня та волонтерка Юлія «Тайра» Паєвська анонсувала вихід друком збірки поезій «Наживо», написаних нею після полону. Обкладинку до збірки створив художник Владислав Єрко. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3989157-ulia-tajra-paevska-anonsuvala-vihid-zbirki-poezij-napisanih-pisla-polonu.html>

Український тиждень. – 2025. – 2 трав. Букток: «дивні дівчата» й популяризація читання. – Нестелєєв М.

«Букток (#BookTok) – порівняно нове явище. З 2020 року так називають сегмент тіктоку, у якому об'єднані короткі відео, присвячені літературі. Букток став популярним на початку пандемії, і багато хто пов'язує його зародження з відеорецензіями, які почала записувати тітокерка Кейт Джейкобс (Cait Jacobs) у грудні 2019 року... «Тиждень» писав про цей феномен два роки тому, і відтоді спільнота дещо змінилася. Найбільша зміна пов'язана з тим, що великі видавництва остаточно усвідомили те, що букток – найкраща соціальна мережа для реклами книжок. Утім, лише певних жанрів. Найкраще там продається янгедалт, хоча бувають і точкові сплески популярності окремих класичних книжок, як це нещодавно сталося з «Білими ночами» Достоевського. Специфіка буктоку ще й у тому, що його цільова аудиторія – 16–25 років, а тому тренди там з'являються й зникають доволі швидко. The Bookseller пише: знаковою подією стало те, що «зі зростанням домінування тіктоку межа між інфлюенсером і творцем стає дедалі розмитішою», і описує кілька випадків, коли великі видавництва віддають перевагу пошукам нових авторів саме онлайн, бо так вони вже одразу мають доволі велику початкову аудиторію потенційних покупців... Утім, Вікі Вілден-Лебрехт, генеральна директорка й засновниця агентства Bright, має дещо іншу думку. Вона погоджується, що соціальні мережі «мають значення», але «не з тієї очевидної причини, що, на вашу думку, вони допомагають продавати книжки»... Ізабель Демпсі зазначає, що, хоча багато досвідчених авторів зі списку бестселерів майже не присутні в соціальних мережах, нове покоління дедалі більше покладається на їхній потенціал. Серед найулюбленіших письменників-зумерів (народилися в середині 1990-х – на початку 2010-х) – Ребекка Яррос з 1,4 мільйона підписників в інстаграмі, Коллін Гувер з 1,9 мільйона та Сара Дж. Маас із 2,2 мільйона. Авторка бестселерів Алекс Астер (яка може похвалитися 1,4

мільйона шанувальників у тіктоці) уклала угоду на випуск свого роману «Лайтларк» після того, як відео, у якому вона викладає його задум, стало вірусним... Водночас букток – це надзвичайно продуктивна спільнота, яка часто породжує нові художні тенденції. Одна з них – так звана література про дивних дівчат, про яку пише Кеті Фрейзер... Героїні в таких книжках «соціально незграбні, емоційно напружені, інтроспективні або певною мірою ексцентричні». Успіх літератури про дивних дівчат безпосередньо пов'язують із самим форматом буктоку, бо сам зміст таких книжок дає змогу швидко шокувати, тобто привернути увагу підписників, особливо коли йдеться про «недосконалих і глибоко людських персонажок, які не намагаються бути симпатичними». Отже, сама платформа в певному сенсі визначає жанри й сюжети, яких найбільше надають до короткого та яскравого переказу, здатного миттєво зацікавити споживачів. Також букток став комфортною підмережою для пошуку нових талантів і популяризації читання...». Докладно:

<https://tyzhden.ua/buktok-dyvni-divchata-j-populyaryzatsiia-chytannia/>

Музейна справа

Вечірній Київ. – 2025. – 2 трав. У Києві створюють місце, з якого почнеться деокупація Криму. – Марків Н.

У Музеї просто неба у Пирогові разом із кримськотатарською спільнотою, компанією «Baker Tilly Україна», ДП «Кримський дім» та ініціативою «Кримський фронт» розпочали облаштування кримськотатарського простору в київському скансені. У музеї визначили місця для майбутніх садиб, огородили їх і першими посадили тиси – символи українського Криму. Проект включатиме: дев'ять кримськотатарських садиб; мечеть із мінаретом; медресе тощо. Десяту садибу збудують вже після деокупації півострова. «Ми закладаємо місце, з якого почнеться деокупація Криму», – сказала директорка Музею Оксана Повякель. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/112015/>

Вечірній Київ. – 2025. – 3 трав. На столичних Липках планують відкрити Музей авангарду. – Галух О.; Village Україна. – 2025. – трав. Музей авангарду планують відкрити в історичній будівлі на Липській. – Яковенко І.

В історичній будівлі на вулиці Липській, 16 планують розмістити Музей авангарду. Такий проєкт рішення підтримали на засіданні постійної комісії Київради з питань власності та регуляторної політики. Офіційно Музей авангарду створили у листопаді 2024 року. Він став філією Музею історії міста Києва. Сьогодні колекція налічує 145 авангардних робіт українських митців, які подарували місту колекціонери та художники. Втім, для їх постійного експонування не вистачає місця. Як нагадала заступниця голови КМДА, депутатка Київради Ганна Старостенко, ідею створення Музею авангарду ще за життя активно втілювала Діана Попова. За її словами, відкриття постійної експозиції стане важливою частиною становлення сучасного музейного простору України. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/111955/>

<https://www.village.com.ua/village/city/city-news/362391-muzey-avangardu-planuyut-rozmistiti-v-istorichniy-budivli-na-lipskiy-v-kievi>

Вечірній Київ. – 2025. – 2 трав. Сценографія як голос епохи: у Києві триває Трієнале Данила Лідера. – Асадчева Т.

Нещодавно в Музеї театального, музичного та кіномистецтва України розпочався мистецький проєкт «Трієнале сценографії імені Данила Лідера. Контамінація». Це знакова подія у театральному мистецтві України, що проходить раз на три роки та має ім'я видатного сценографа Данила Лідера (1917–2002), чия творчість сформувала школу сценографії. Цієї весни виставка вже була представлена у Центральному будинку художника, проте організатори її переформатували, адаптувавши її до музейного простору. Експозиція охоплює макети сценічних рішень, ескізи декорацій, театральні костюми, авторські плакати, фотографії з реалізованих постановок. Це не лише виставка, а й дослідницька платформа, де аналізуються нові тренди, зосереджені на мінімалізмі, експерименті та взаємодії з актуальними темами. Виставка об'єднує роботи понад 30 сучасних художників театру за 2022–2025 роки. «Трієнале сценографії імені Данила Лідера» триватиме до 26 травня. Докладно:

<https://vechirniy.kyiv.ua/news/111912/>

Охорона культурної спадщини

Україна молода. – 2025. – 4 трав. Унікальний скарб: на Хортиці знайшли срібні монети часів Середньовіччя. – Здоровило Т.

У Запоріжській області, на острові Хортиця, археологи натрапили на справжній скарб – понад 40 срібних монет, які належать до династії Саманідів, що правили в IX–X століттях у Середній Азії. Знахідку виявив співробітник Національного заповідника «Хортиця» Микола Свидрань під час моніторингу берегової лінії. Науковці та археологи планують підготувати цю унікальну знахідку до експозиції в музеї, аби відвідувачі змогли на власні очі побачити частинку історії. Як зазначив археолог Олег Туболец, такі експонати відкривають нові горизонти в розумінні культурних і торгових зв'язків наших предків. Докладно:

<https://umoloda.kyiv.ua/number/0/2006/189207/>

Укрінформ. – 2025. – 4 трав. На Вінниччині традицію приготування печеної риби на соломі віднесли до нематеріальної культурної спадщини. – Інф.

На Вінниччині традицію приготування печеної риби на соломі села Наддністрянське Мурованокуриловецької громади включили до обласного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини (НКС). Таке рішення ухвалили у квітні на засіданні Експертної ради з питань нематеріальної культурної спадщини. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3988464-na-vinnicini-tradiciu-prigotuvanna-pecenoi-ribi-na-solomi-vidnesli-do-nematerialnoi-kulturnoi-spadsini.html>

Нацменшини. Закордонні українці

Укрінформ. – 2025. – 4 трав. Український центр книги у Литві отримав майже три сотні нових видань. – Інф.

Фонд Українського центру книги при Анікщайській публічній бібліотеці поповнився 283 новими україномовними виданнями. Про це повідомляє литовський мовник LRT. Такий подарунок став можливим завдяки ініціативі засновниці та генеральної директорки Українського рейтингового агентства «Книжка року» Галини Родіної та президента агентства Костянтина Родіка. Нові книги до бібліотеки передали Почесний посол Анікщайського краю в Україні Віргініюс Строля та місцева українка Алевтина, яка мешкає в Анікщайі. Наразі книжкова колекція центру налічує майже тисячу україномовних видань для різних вікових груп. Ознайомитися з ними можуть усі охочі у бібліотеці або замовити книги через онлайн-портал ibiblioteka.lt, з безкоштовною доставкою до найближчої бібліотеки чи книгарні в межах Литви. Портал ibiblioteka.lt пропонує зручний інтерфейс для пошуку та замовлення книг, що робить українську літературу доступною для читачів по всій Литві. Ця ініціатива є частиною ширшої підтримки, яку Литва надає українській громаді, зокрема через культурні та освітні проекти. Українців у Литві запрошують відкривати для себе нові книжки, а також долучатися до заходів, зокрема фестивалю «Біжи, біжи, конику», де буде представлено українське мистецтво та творчість Марії Примаченко. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3989124-ukrainskij-centr-knigi-v-litovskij-aniksai-otrimav-majze-tri-sotni-novih-vidan.html>

Укрінформ. – 2025. – 2 трав. В Угорщині українців запросили на художній конкурс до Міжнародного Дня захисту дітей. – Інф.

Столичне самоврядування українців у Будапешті запрошує українських дітей, які мешкають у столиці Угорщини, взяти участь у творчому конкурсі малюнків до Міжнародного Дня захисту дітей «Мій світ у Будапешті». Прийом робіт триває до 26 травня. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3988470-v-ugorsini-ukrainciv-zaprosili-na-hudoznij-konkurs-do-miznarodnogo-dna-zahistu-ditej.html>

Укрінформ. – 2025. – 2 трав. У Токію відбудеться концерт української музики. – Інф.

У Токійському музеї мистецтв «Фудзі» 4 травня відбудеться великий концерт української музики в межах виставки «Культурна спадщина України – зв'язок зі світом». На гостей чекає захоплива програма, що поєднає народну та класичну українську музику. У концерті візьмуть участь артстудія «Дукачі» НПО «Краяни», оперна співачка та бандуристка Оксана Степанюк, скрипалька Чіе Савада, віолончеліст Гліб Тормачов і піаніст Кайю Кідо. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-diaspora/3988154-u-tokio-vidbudetsa-koncert-ukrainskoi-muziki.html>

Міжнародне співробітництво

Укрінформ. – 2025. – 2 трав. У Стокгольмі відкрили щорічний фестиваль «Українська весна». – Інф.

На головній концертній сцені Швеції, у Королівському концертному холі, втретє відкрили масштабний фестиваль «Українська весна». Цьогорічна тема фестивалю «О, ти українець? – Українські зірки на світових сценах» має на меті підкреслити вагомий внесок українських митців у світову культурну спадщину, розкриваючи невідоме українське коріння видатних митців. Організатором події є Український інститут у Швеції. Художня керівниця фестивалю, шведсько-українська піаністка Наталія Пасічник наголосила, що метою заходу є ознайомлення шведської публіки з видатними українськими іменами, які збагатили європейську та світову культуру. Перед урочистим концертом, що відкривав подію, відбулася відкрита дискусія щодо ролі української культури у виживанні та збереженні ідентичності нації. У дискусії взяли участь шведські та українські експерти, зокрема професор східних студій Уппсальського університету Стефан Гедлунд, президент Королівської шведської академії музики Стефан Форсберг, креативна директорка Українського інституту в Києві, співзасновниця Інституту Малевича Тетяна Філевська та журналістка, головна редакторка онлайн-видання «Українська правда» Севгіль Мусаєва. Модерувала розмову шведська журналістка та письменниця Ліза Б'юрвальд. Серед питань, що обговорювали учасники: чи можна культуру використовувати як зброю у російсько-українській війні, чи слід розділяти культуру та політику, чому Росія так прагне знищити українське мистецтво тощо. Після дискусії фестиваль урочисто відкрив виступ камерного оркестру Львівської національної філармонії. У концерті взяли участь відомі шведські митці: мецо-сопрано Анне Софі фон Оттер, піаніст Бенгт Форсберг, гітарист Фабіан Фредрікссонс та акторка Стіна Екблад. Вони, зокрема, виконували твори на вірші Лесі Українки у перекладі шведською мовою. Серед публіки були присутні українські військовослужбовці, які були тяжко поранені у боях та нині лікуються і проходять реабілітацію у Стокгольмі, українські родини, яких прихистила під час війни Швеція, представники волонтерських організацій, що допомагають Україні. Докладно:

<https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3988668-u-stokgolmi-vidkrili-soricnij-festival-ukrainska-vesna.html>

Випуск підготувала
завідувачка сектору оперативного інформування
та розповсюдження інформації Інформцентру з питань культури та мистецтва;
тел.: 425-23-26
електронна адреса: infocenter@nplu.org
info_nplu@ua.fm